

16. listopada – Międzynarodowy Dzień Tolerancji

*Nie musimy akceptować cudzych przekonań...
Ale musimy akceptować prawo do ich posiadania.*
„Jesień cudów” Jodi Picoult

W 1995 roku Konferencja Generalna UNESCO przyjęła **Deklarację Zasad Tolerancji** i ustanowiła dzień **16. listopada Międzynarodowym Dniem Tolerancji**. Była to odpowiedź na szerzące się na świecie zjawiska nietolerancji, uprzedzeń, rasizmu i przemocy.

Międzynarodowy Dzień Tolerancji jest świętem szacunku, akceptacji i uznania różnorodności kultur na świecie. W ramach celebracji dnia na całym świecie organizowane są koncerty, wykłady, akcje uliczne, flash moby, wystawy itp.

Tolerancja (łac. *tolerantia* – „cierpliwa wytrwałość”; od łac. czasownika *tolerare* – „wytrzymywać”, „znosić”, „przecierpieć”) to w mowie potocznej i naukach społecznych postawa społeczna i osobista odznaczająca się poszanowaniem przekonań, poglądów, zachowań i cech innych ludzi, a także ich samych.

- Tolerancja nie oznacza akceptacji (łac. *acceptatio* - przyjmować, sprzyjać) czyjegoś zachowania czy poglądów. Wręcz przeciwnie, tolerancja to poszanowanie czyichś zachowań lub poglądów, nawet jeśli są one odmienne od naszych lub z nimi sprzeczne.

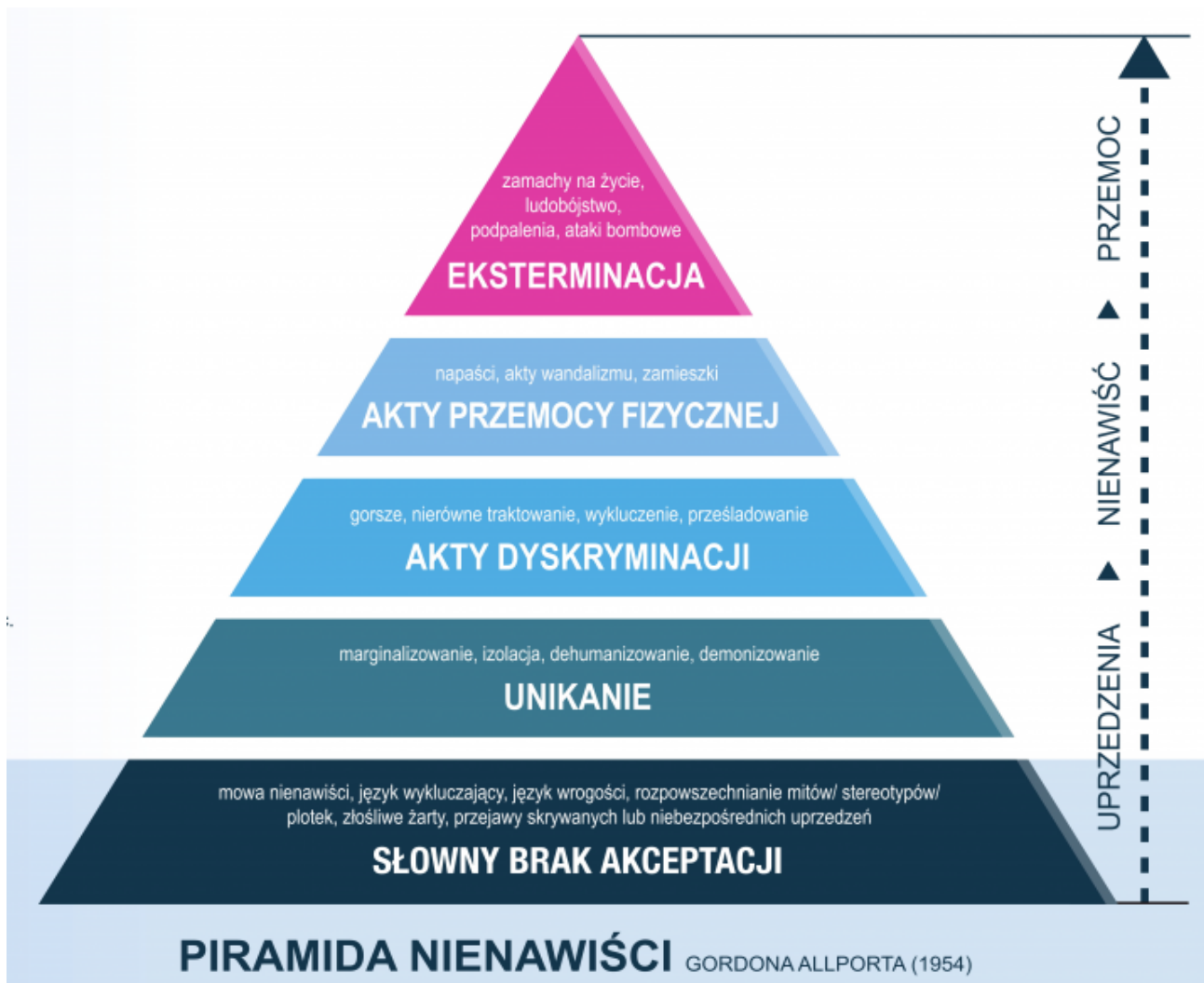
- Tolerancja jest postawą, która umożliwia otwartą dyskusję. Bez tej postawy dyskusja zamienia się albo w zwykłą sprzeczkę albo prowadzi do aktów agresji.

Kilka słów o tolerancji:

<https://www.youtube.com/watch?v=GpwCw5DcqPI>

Pojęcia związane z tolerancją:

- **Równouprawnienie** – jest nieodłącznym elementem praw człowieka. Oznacza równość różnych podmiotów prawnych w ramach określonego systemu. Możemy mówić na przykład o równouprawnieniu kobiet, osób niepełnosprawnych, mniejszości religijnych. Jednak termin równouprawnienie odnosi się do stanu formalnego, dotyczącego brzmienia przepisów. Pojęcie nie mówi nic o praktyce społecznej, o realnej możliwości korzystania przez dane grupy czy jednostki z zapisanych uprawnień.
- **Równość** – jest terminem szerszym niż równouprawnienie. Oznacza realną sytuację, w której możemy korzystać z przysługujących nam równych praw. Równość nie pojawia się automatycznie wraz z wprowadzeniem równouprawnienia w przepisach prawnych. Nierówności wynikają bowiem nie tylko z przepisów, ale przede wszystkim z nieformalnych czynników głęboko zakorzenionych w kulturze danego społeczeństwa, między innymi z tradycji, nawyków, przekonań. Dlatego droga do prawdziwej równości wiąże się z przeciwdziałaniem stereotypom, które prowadzą do uprzedzeń i dyskryminacji określonych grup społecznych.
- **Stereotyp – skłonność do uproszczonego i krzywdzącego spostrzegania pewnych osób czy grup ludzi.** Skrajnie przejaskrawiony obraz danej grupy, traktujący wszystkich jej członków w sposób nieodróżnicowany, niezależnie od ich cech indywidualnych. Stereotypy często są oparte na niepewnej lub fałszywej wiedzy o świecie, utrwalonej przez tradycję i trudno podlegają zmianom. Cechami charakterystycznymi stereotypów są: sztywność, jednostronność, żywotność, nieprzemakalność (odporność na argumenty i fakty).
- **Uprzedzenie** – negatywne opinie lub uczucia wobec innych grup społecznych żywione z powodu samej przynależności do danej grupy. To także nieprzychylna ocena, osąd dokonany na podstawie stereotypowych przekonań.
- **Dyskryminacja** – traktowanie kogoś gorzej niż innych w tej samej sytuacji. Dyskryminuje się ludzi z różnych powodów, na przykład ze względu na płeć, rasę, wiek, status materialny, wyznanie czy orientację seksualną. Dyskryminacja może przejawiać się w sposób jawny i wówczas mówimy o dyskryminacji bezpośredniej. Może ona jednak także przyjmować ukrytą formę, kiedy pozornie neutralne warunki, kryteria lub praktyki są niekorzystne dla pewnych grup i osób. Wówczas mówimy o dyskryminacji pośredniej.
- **Mowa nienawiści** – szeroko rozumiany dyskurs społeczny obfituje w wypowiedzi krzywdzące, oskarżające czy poniżające określone grupy społeczne. Mowa nienawiści jest bardzo niebezpiecznym zjawiskiem, ponieważ nawołuje do szykanowania członków określonych grup społecznych, a w konsekwencji może prowadzić do przestępstw z nienawiści, czyli na przykład odebrania komuś mienia, zdrowia czy nawet życia. Piramida nienawiści Gordona Allporta z 1954 r. pokazuje w dobitny sposób, jak szkodliwa może być mowa nienawiści. Model ten prezentuje, jaki może być rozwój wypadków, gdy zignorujemy pierwsze symptomy – nienawistne komentarze. Po nich przychodzi unikanie, na przykład segregacja, separacja, potem dyskryminacja, na aktach przemocy i eksterminacji skończywszy. Historia ludzkości pokazuje, że model ten był realizowany wiele razy, wystarczy przyjrzeć się wydarzeniom w XX wieku, takim jak Holokaust, apartheid w RPA, ludobójstwo w Rwandzie, konflikty w krajach byłej Jugosławii.

Aby zapobiec zachowaniom nietolerancyjnym pamiętajmy, że:

- **TOLERANCJA POLEGA NA SZACUNKU DLA INNOŚCI,**
- **KAŻDY CZŁOWIEK JEST WARTOŚCIĄ SAMĄ W SOBIE,**
- **„MÓJ SPOSÓB NIE JEST LEPSZY, MÓJ SPOSÓB JEST JEDNYM Z WIELU”.**

Opracowanie
Aleksandra Sikora